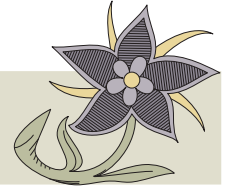

Aleksander Loit 75

Juubilar Aleksander Loit on sündinud 1. veebruaril 1932. aastal Rakveres. Pärast sealse keskkooli lõpetamist sai temast 1950. aastal Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna üliõpilane. Ta lõpetas õpingud Leningradis aastail 1955–1957, saades 1. Meditsiiniinstituudist mereväearsti diplomi, seejärel teenis kaks aastat Põhjamere allveelaeva arstina.

Aastail 1959–1966 oli ta Leningradi Hügieeni ja Kutsehaiguste Instituudis teadustööl, samas kaitses ta 1964. aastal kandidaaditöö "Tööstusmürkide uurimise kiirmeetodid". Uurimisteema oli tormiliselt areneva keemiatööstuse tõttu tol ajal ja on ka praegu väga aktuaalne. Noore teadlase tööst pärit uute keemiliste ainete mürkide füsioloogilised uurimismeetodid (hiirte jooksurada, labürint jpm) on Venemaal üldtuntud.

Reorganiseeritud Leningradi Hügieeni ja Kutsepatoloogia Instituudis töötas Aleksander Loit 25 aastat (1966–1991), alguses vanemteadurina,

hiljem üldtoksikoloogia laborijuhatajana. Ta on uurinud ja määranud üle 350 keemilise aine võimaliku mürgise toime organismile. 1974. aastal sai ta meditsiinidoktorikraadi uurimusega "Orgaaniliste ainete eeldatav toksikohügieeniline hinnang".

1991. aastast tänaseni on ta töötanud Sankt Peterburgi diplomijärgse meditsiinihariduse akadeemias, mida vanemad Eesti arstid mäletavad kui omaaegset Leningradi Riiklikku Arstide Täiendusinstituuti (GIDUV). Aleksander Loit on akadeemias toksikoloogia kateedri juhataja ja professor. Ta peab üld- ja profülaktilise toksikoloogia loenguid ja juhatas seminare. Tema juhendamisel on kaitstud seitse kandidaaditööd, ta on 265 teaduspublikatsiooni autor.

Aleksander Loit on Venemaa tänapäevase toksikoloogia üks tähtsamaid esindajaid. Olgu mainitud vaid tema osalemist "Suure entsüklopeedilise toksikoloogiakäsiraamatu" (1963) koostamisel ja bibliograafilist ülevaadet "Nõukogude tööstustoksikoloogia" (1972). Viimase kirjutas ta oma teadusliku juhendaja N. Lazarevi mälestuseks, kelle samateemaline ülevaade ilmus 1939. aastal. A. Loidi ülevaade haarab aastaid 1963–1971. A. Loidi "Kahjulike ainete toksikohügieeniline klassifikatsioon" (1970) on tänaseni ametlikult kasutusel.

Olgu mainitud veel raamatud "Ökoloogiline toksikoloogia" (1991), "Profülaktiline toksikoloogia" (1996), "Keemiliste ainete piirkontsentratsioonid ümbritsevas keskkonnas" (2000) ja "Toksikoloogilishügieeniliste uuringute etapid" (2006). Eesti keeles on Aleksander Loidi sulest ilmunud "Toksikoloogia" (1984, kirjastus Valgus), selle kaasautoriks on Harri Jänes.

Aleksander Loit on esinenud teaduskonverentsidel Leningradis, Moskvas, Ufas, Kiievis, Minskis, Rostovis, Tallinnas, Tartus, Riias ja Vilniuses. 2000. aastal osales ta rahvusvahelisel sümposiumil "Tervis ja tervishoid 21. sajandi lävel".

Teadustöö huvi tekkis tal Tartu Ülikoolis õppides. Tema esimene Üliõpilaste Teadusliku Ühingu (ÜTÜ) füsioloogiaringsis 1952. aastal valminud töö "Füsioloogia-alased üliõpilaste auhinnatööd Tartu Ülikoolis aastail 1802–1918" andis talle tegevuse peasuuna kogu eluks. Ka huvi arstiteaduse ajaloo vastu sai alguse üliõpilaspõlvest Tartus. Ta on kirjutanud ülevaateartiklid Tartu Ülikoolis töötanud kuulsatest arstiteadlastest (F. Karell, M. Rostovtsev, V. G. Zoega-Manteuffel, G. Hlopin, V. Afanasjev jt).

Aleksander Loiti võib õigusega pidada Venemaa moodsa toksikoloogia väljaarendajaks, temalt pärinevad "Vene-inglise toksikoloogiasõnastik" (2002) ja "Inglise-vene ja vene-inglise sõnastik" (2006).

Juubilari abikaasa on arst, poeg Aleksander (1960) töötab isaga samas akadeemias, olles topograafilise anatoomia ja operatiivkirurgia kateedri juhataja, professor.

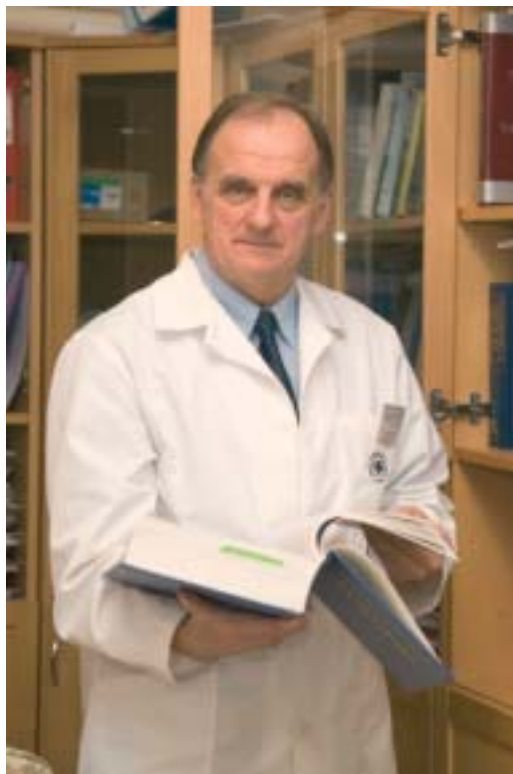
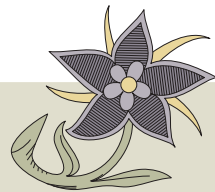
Aleksander Loit on mitmekülgsest andekas, head vaimsed eeldused on ta pärinud vanematelt, selle tunnistuseks on ka tõsiasi, et tema vend Peeter Loit on hinnatud onkoloog ja laevaarst. Teine vend Erich Loit on tuntud viulimängija ja muusikajuht.

Aleksander Loiti iseloomustab hämmastav töövoime, järjekindlus, produktiivsus ja kompromissitu põhjalikkus.

Kolleegid ja kunagised kursusekaaslased Eestist tervitavad Aleksander Loiti tema tähtpäeval. Jätkugu tal indu ja jõudu hoida kõrgel teaduselippu, mis sai alguse Tartu Ülikoolist.

Peeter Lasting
Eduard Viira

Professor Ants Peetsalu 65

Ants Peetsalu on sündinud 25. aprillil 1942. aastal Pärnumaal Halinga vallas. 1960. aastal lõpetas ta Tartu 5. Keskkooli, 1966. aastal Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna. Seejärel alustas ta 1967. a tööd Tartu Maarjamõisa Haiglas kirurgina.

Aastatel 1969–1972 oli A. Peetsalu TRÜs üldkirurgia aspirantuuris, mille lõpetas 1972. a kandidaaditöö „Muutused vere hüübimissüsteemis gastroduodenaalsete haavandite ja neist põhjustatud verejooksude korral” kaitsmisega. Aastatel 1972–1981 töötas ta arstiteaduskonna üldkirurgia, anestesioloogia ja reanimatoloogia kateedri assistendina, alates 1982. aastast sama kateedri dotsendina. A. Peetsalu astus 1989. aastal doktorantuuri, mille lõpetas 1992. aastal, kaitses doktoriväitekirja „Vagotoomia duodenaalhaavandi korral. Maohappesuse, seerum-pepsinogeen I,

maolimaskest histoloogia ja *Helicobacter pylori* uurimine”.

Alates 1990. aastast on Ants Peetsalu kõrgema kategooria kirurg ning 1992. aastast Tartu Ülikooli kirurgiliste haiguste korraline professor ning arstiteaduskonna kirurgiakliiniku juhataja. Aastatel 1994–2000 oli ta arstiteaduskonna dekaan.

Kogu töötamise ajal on A. Peetsalu olnud aktiivne teadus- ja arendustegevuses. Tema peamised uurimisvaldkonnad on olnud tuisistunud peptilise haavandi epidemioloogia, diagnostika ja ravi lähi- ja kaugtulemuste uurimine koostöös arstiteaduskonna mikrobioloogia instituudi ja Düsseldorfis Ülikooli kirurgiakliiniku töötajatega. Teiseks uurimisvaldkonnaks on mao- ja duodenaalhaavanditõve kirurgilise ravi kaugtulemuste uurimine: maolimaskest histoloogia, *Helicobacter pylori*, seerum-pepsinogeen, seerumgastrin ja vagotoomia täielikkus ning maovähi tekke uurimine. Selles valdkonnas tehakse koostööd TÜ polikliiniku ja peremeditsiini õppetooli, patoloogilise füsioloogia instituudi, Helsingi Ülikooli kliinilise keemia ja patoloogia osakonna ning Toledo keskhaiglagaga Hispaanias.

A. Peetsalu teaduslike publikatsioonide üldarv on ligi 200, sealhulgas teaduslikke artikleid 48. A. Peetsalu on kirurgiakliiniku juhatajana korraldanud nii õppe- kui ka teadustöö baasi arendamist.

Õppetöö on olnud A. Peetsalu töö lahutamatuks osaks kogu töötamise ajal. A. Peetsalu on hinnatud lektor nii üliõpilastele kui ka arstidele. A. Peetsalu juhendamisel on edukalt kaitstud 3 doktoritööd ja 3 tööd on valmimisjärgus. Väga oluliseks tuleb pidada A. Peetsalu pikaajast jätkuvat tööd kirurgia residentuuri üldjuhendajana nüüdisaegse kirurgilise koolituse süsteemi rajamisel ja edasiarendamisel Eestis, lähtudes Euroopa nõuetest.

Alates 1990. aastast on A. Peetsalu aktiivselt osalenud kirurgiakliiniku maksasiirdamise programmis, seni on kirurgiakliinikus tehtud 4 maksasiirdamist. Alates 2000. aastast käivitas A. Peetsalu regulaar-

selt töötava interdistsiplinaarse neerusiirdamise töörühma.

Edukalt on juurutatud A. Peetsalu osavõtul TÜ kirurgiakliiniku lastekirurgia osakonnas maksa-väliste sapiteede kaasasündinud väärarengute radikaalne kirurgiline ravi. Tema juhtimisel on alustatud plastikakirurgia kui integreeritud eriala juurutamist Eestis. Sellel alal toimub koostöö Lübecki Ülikooli plastikakirurgia kliiniku ja Helsingi Ülikooli plastikakirurgia kliiniku kolleegidega.

Praegu on A. Peetsalul käsil käekirurgia kui uue integreeritud eriala juurutamine ja edasiarendamine koos ortopeediakliiniku ning Soome kolleegidega.

A. Peetsalul jätkub aega ka muu organisatsioonilise ja erialase tegevuse jaoks väljaspool kirurgiakliinikut. Ta on ajakirja Scandinavian Journal of Surgery nõuandva kogu tegevliige üldkirurgia erialal, ajakirja Journal of Hepato-Gastroenterology ametlik kaastoimetaja Eestis. A. Peetsalu on valitud 1994. aastal Põhja-Ameerika seedetraktikirurgia ühingu tegevliikmeks ja 2001. aastal Saksa kirurgide seltsi liikmeks.

A. Peetsalu osaleb Eesti rahvuskultuuri fondi tegevuses, ta on prof U. Sibula nimelise fondi juhatuse esimees. A. Peetsalu on olnud Sotsiaalministeeriumi juures töötava kirurgide kvalifikatsioonikomisjoni liige ja 2001. aastast alates Eesti Kirurgide Assotsiatsiooni president. Ta on olnud Eesti kudede ja organite transplantatsiooniühingu juhatuse liige ning Baltimaade transplantoloogiategevust ühendava ühingu Baltransplant tegevjuht. Aastatel

2004–2006 juhtis ta presidendina Balti kirurgide assotsiatsiooni.

A. Peetsalu on end aktiivselt täiendanud Moskvas, Põhjamaades (Helsingi, Oslo, Tampere, Turu) ja Ameerikas (Toronto, Montreal). Ta on esinenud külalisprofessorina loengutega Montreali, Toronto, Helsingi ja Turu ülikoolis.

Prof. A. Peetsalu tööd on tunnustatud mitmete autasudega, sealhulgas Punase Risti III järgu ordeniga 2001. aastal.

Kogenud praktikuna ning juhina on viimasel perioodil igapäevatöö peamiseks ülesandeks tal olnud TÜ Kliinikumis ühe suurima kliiniku (6 kirurgilist osakonda, aastas üle 23 000 ambulatoorse vastuvõtu, enam kui 6500 statsionaarset patsienti, ligi 6000 operatsiooni) ning arstiteaduskonna õppe ning teadustegevuse baasasutuse töö juhtimine ja korraldamine, mis on olnud tulemusrikas.

Ants Peetsalu aktiivse vaimutöö taastootmise allikaks on sport. Talvel kohtab teda tihti Pühajärve ümbruses suusaradadel, suvel jalgrattasadulas; sõpradega katsutakse rammu tennisväljakul. Viimastel aastatel on Ants Peetsalu taasleidnud oma noorusaastate harrastuse – hokimängu. Tuliseid hokilahinguid peab ta võistkonna Veskioru Pullid koosseisus.

Ants Peetsalu on abielus dr Margot Peetsaluga, neil on kaks poega.

Soovime prof Ants Peetsalule õnne 65. sünnipäeva puhul ja uusi kordaminekuid järgnevatel aastateks.

Kolleegid kirurgiakliinikust